

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247856

การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง รัชพระพุทธบาทสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

พระธรรมธรมชชาย ทองสันต์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2552

การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง รัชพระพุทธบาทสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 1

พระธรรมธรรมสมชาย ทองสันต์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง รัชพระพุทธรูป สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระบุรี เขต 1
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ
ชื่อนักศึกษา	พระธรรมธรรมสมชาย ทองสันต์
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

247856

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายทั่วไปเพื่อ การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง รัชพระพุทธรูป สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุวีวิทยา จังหวัดสระบุรี มีความมุ่งหมาย เฉพาะเพื่อ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุวีวิทยา จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2552 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) หลักสูตร เรื่อง รัชพระพุทธรูป 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง รัชพระพุทธรูป และ 3) แบบวัดจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และสถิติทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นตรงกันในการต้องการนำหลักสูตร รัชพระพุทธรูป มาใช้เพราะแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นมีความสำคัญและจำเป็นที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ ทั้งประวัติ ความเป็นมา ประเพณีและวัฒนธรรม อีกทั้งเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจัดการเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ ทำให้รักท้องถิ่นมากขึ้น

2. ผลการพัฒนาหลักสูตร

จากการพัฒนาหลักสูตร พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรที่สร้างขึ้นประกอบด้วย ความสำคัญ วิสัยทัศน์ คุณภาพผู้เรียน สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี คำอธิบายรายวิชาขอข่ายเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ แนวทางการ

จัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และผลการประเมินองค์ประกอบของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความสอดคล้องและเหมาะสม

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตร

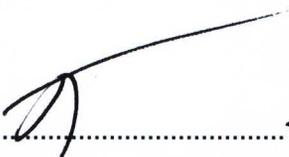
การนำการพัฒนาหลักสูตรเรื่อง รัชชูปพระพุทธรูป ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุวีวิทยา ปีการศึกษา 2551 อำเภอพระพุทธรูป จังหวัดสระบุรี จำนวน 30 คน ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผน และจากการสังเกตพฤติกรรมของ นักเรียนพบว่า นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจในการเรียนและสามารถตอบคำถามแหล่งเรียนรู้ โบราณสถาน ในอำเภอพระพุทธรูปได้

4. ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

4.1 ผลการประเมินหลักสูตรพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง รัชชูปพระพุทธรูป ของนักเรียน หลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ท้องถิ่นในระดับมากที่สุด

4.2 การปรับปรุงหลักสูตร เนื่องจากเวลาที่กำหนดยังไม่เพียงพอ จึงเพิ่มระยะเวลาในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้เป็นอีก 1 ชั่วโมง

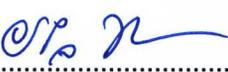
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่องการพัฒนาหลักสูตร เรื่อง
รักษ์พระพุทธรูป สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสระบุรี เขต 1 เสนอโดย พระธรรมธรรมชาย ทองสันต์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

(นายตระกูล จันทสุนทร)

วันที่ 9 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2553

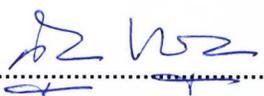
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

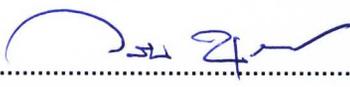
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแผ่)

.....กรรมการ

(ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง)

.....กรรมการ

(ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ดร.วสัน ปูนผล)

Thesis Title A Curriculum Development on Phra Phutthabat Conservation for
 Matthayomsuksa 1 Students in a School under Saraburi Educational
 Service Area Office 1

Thesis Advisors Dr. Songsri Toonthong
 Dr. Suphot Koedsuwan

Name Phra Thammathorn Somchai Thongsan

Concentration Curriculum and Instruction

Academic Year 2009

ABSTRACT

247856

The general purpose of this thesis was to develop a curriculum on Phra Phutthabat Conservation for Matthayomsuksa 1 Students in Suthee Witthaya School, Saraburi Province. The specific purposes were to 1) study basic information 2) develop a curriculum 3) experiment the curriculum and 4) evaluate and improve the curriculum. The sample in this study was 30 Matthayomsuksa 1 students in Suthee Witthaya School, Saraburi Province in the academic year 2009. The instruments implemented in the study consisted of 1) "Phra Phutthabat Conservation" curriculum, 2) a learning achievement test on "Phra Phutthabat Conservation", 3) a conscious test form on local conservation. Data were analyzed with mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.) and t-test.

Results of the study were as follows:

1. Results of studying basic information

The interview with Suthee Witthaya School's administrators, teachers teaching "Social Studies, Religion and Culture" learning substance group and educational committee showed unanimous opinion on implementing the curriculum of Phra Phutthabat Conservation. This is because learning resources in the local community are important, and it is necessary for students to learn the history, tradition, and culture of their local community which is part of their daily lives. Instructional activities should instill a sense of pride and love in their local community into students.

2. Results of the curriculum development

From the curriculum development, it was found that the developed curriculum consisted of principles, students' qualities, contents and standards, content framework,

studying times, instructional guidelines, instructional media, and measurement and evaluation. The experts agreed that the developed curriculum was related and suitable.

3. Results of the curriculum experiment

The developed curriculum entitled "Phra Phutthabat Conservation" was experimented on 30 Matthayomsuksa 1 Students in Suthee Witthaya School, Phra Phutthabat District, Saraburi Province in the academic year 2008. The instructional activities were organized into 6 lesson plans. From observation of the students' learning behaviors, it revealed that the students were interested in and paid attention to their studying. They were able to answer questions about learning resources of historical places in Phra Phutthabat District.

4. Results of the curriculum evaluation and improvement

4.1 Results of the curriculum evaluation revealed that the students' learning achievement on "Phra Phutthabat Conservation" after the implementation of the curriculum was higher than that before at a significance level of .05. The students were also well aware of the conservation of their local community.

4.2 Results of the curriculum improvement revealed that the original time allocated for the implementation of curriculum was not sufficient. Therefore, 1 more hour per week was allocated in each lesson.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความเมตตากรุณาจากพระเดชพระคุณพระธรรมปิฎก (ชวลิต อภิวิฑฒโน ป.ธ. 9) เจ้าอาวาสวัดพระพุทธรบาท ราชวรมหาวิหาร เจ้าคณะจังหวัดสระบุรี หัวหน้าพระธรรมทูตสายที่ 2 และนายขจรศักดิ์ นันทปัญญานายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองพระพุทธรบาท ผู้สนับสนุน และได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาและชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ ผู้วิจัย กระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ ผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาของเครื่องมือต่าง ๆ ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้แก่ ดร.เนติ เฉลยวาเรศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไล ทองแผ่ อาจารย์บุญญานุช เฉวียงหงส์ นายพิเนตร น้อยพุทธา นายกเทศบาลตำบลบ้านยาง รองประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดสระบุรี นางสาวสิริกร กระสาทอง ศีกษานิเทศก์ 7 กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 และคณาจารย์โรงเรียนสุวีวิทยา โรงเรียนเทศบาลพระพุทธรบาท มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีทุกท่านที่ได้กล่าวนามไว้ ที่ได้ให้ความรู้ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ และกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอเจริญพรอนุโมทนา ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน รุ่นที่ 7 และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องตอบแทนต่ออาจารย์ทุกท่าน

พระธรรมธรมชชาย ทองสันต์

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร.....	11
ความหมายของหลักสูตร.....	11
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	12
การพัฒนาหลักสูตร.....	13
กระบวนการพัฒนาหลักสูตร.....	13
ลักษณะหลักสูตรที่ดี.....	16
การประเมินผลหลักสูตร.....	17
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	25
ความสำคัญ.....	26
วิสัยทัศน์.....	26
คุณภาพผู้เรียน.....	27
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3.....	29
การอนุรักษ์โบราณสถาน.....	31
ประวัติการอนุรักษ์โบราณสถาน.....	31
ความหมายของโบราณสถาน.....	32
ประเภทของโบราณสถาน.....	33
สาเหตุความเสื่อมของโบราณสถาน.....	33

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
ความหมายของการอนุรักษ์.....	34
คุณค่าและประโยชน์ของโบราณสถาน.....	35
ภูมิหลังของอำเภอพระพุทธรบาท.....	36
พระราชพงศาวดารพระพุทธรบาท.....	36
โบราณสถานที่สำคัญบริเวณพระพุทธรบาท.....	37
จิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น.....	38
ความหมายของจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น.....	38
ความสำคัญของจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น.....	38
แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีต่อจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น.....	39
ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น.....	39
กิจกรรมที่ส่งเสริมจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น.....	40
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	41
ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	41
วิธีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
งานวิจัยในประเทศ.....	42
งานวิจัยต่างประเทศ.....	44
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	46
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม.....	49
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development) : การพัฒนาหลักสูตร.....	50
ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research) : การทดลองใช้หลักสูตร.....	53
ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development) : การประเมินผลและ การปรับปรุงหลักสูตร.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	61
การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง รัชภัษพระพุทธรบาท.....	66

	หน้า
บทที่ 4 (ต่อ)	
การทดลองใช้หลักสูตร.....	67
การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร.....	69
ผลการปรับปรุงหลักสูตร.....	73
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	74
สรุปผลการวิจัย.....	74
อภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	79
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์.....	87
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	92
ภาคผนวก ค หลักสูตร เรื่อง รัชพระพุทธรบาท.....	97
ภาคผนวก ง แผนการจัดการเรียนรู้.....	108
ภาคผนวก จ แบบประเมินหลักสูตรฉบับร่าง.....	159
ภาคผนวก ฉ ตารางปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง.....	166
ภาคผนวก ช แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน.....	168
ภาคผนวก ซ แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ.....	175
ภาคผนวก ฌ การวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน.....	187
ภาคผนวก ญ แบบสอบถามจิตสำนึกที่มีต่อการอนุรักษ์ท้องถิ่น ของนักเรียน.....	190
ภาคผนวก ฎ แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม จิตสำนึกที่มีต่อการอนุรักษ์ท้องถิ่น.....	193
ภาคผนวก ฏ หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	200
ภาคผนวก ฐ รายงานผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	206
ภาคผนวก ท รายชื่อนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองใช้หลักสูตร.....	208
ภาคผนวก ฒ รูปภาพประกอบการพัฒนาหลักสูตร.....	211

	หน้า
ภาคผนวก (ต่อ)	
ภาคผนวก ณ ผลงานนักเรียน.....	213
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	216

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 เกณฑ์การวิเคราะห์หลักสูตรและข้อมูลที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร ของสเจค.....	23
ตาราง 2 ประเภทและความสัมพันธ์ของสตัฟเฟิลบีมต่อสิ่งที่คาดหวังและสิ่งที่ เป็นจริง.....	24
ตาราง 3 วิธีการประเมินหลักสูตรโดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้.....	25
ตาราง 4 สารการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ในกลุ่มวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	31
ตาราง 5 สรุปรวิธิดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	49
ตาราง 6 สรุปรวิธิดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร.....	52
ตาราง 7 สรุปรวิธิดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร.....	54
ตาราง 8 การดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร.....	56
ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรรักษ์ พระพุทธบาท.....	64
ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามความต้องการในการเรียน หลักสูตร เรื่อง รักษ์พระพุทธบาท และรูปแบบการจัดการเรียนการสอน.....	65
ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง รักษ์พระพุทธบาท ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังใช้หลักสูตร.....	69
ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น ของนักเรียนหลังการใช้หลักสูตร เรื่อง รักษ์พระพุทธบาท ด้านความรู้ เกี่ยวกับการอนุรักษ์.....	70
ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น ของนักเรียนหลังการใช้หลักสูตร เรื่อง รักษ์พระพุทธบาท ด้านความรู้สึก เกี่ยวกับการอนุรักษ์.....	71
ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น ของนักเรียนหลังการใช้หลักสูตร เรื่อง รักษ์พระพุทธบาท ด้านพฤติกรรม การปฏิบัติเกี่ยวกับ การอนุรักษ์.....	71
ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับจิตสำนึกในการอนุรักษ์ท้องถิ่น ของนักเรียนหลังการใช้หลักสูตร เรื่อง รักษ์พระพุทธบาท สรุปรในภาพรวม..	73

	หน้า
ตาราง 16 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้จากการประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เชี่ยวชาญ.....	181

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง.....	8
ภาพ 2 รูปแบบการประเมินของไทเลอร์.....	20
ภาพ 3 ขั้นตอนการเรียนการสอนและการประเมินผลหลักสูตร.....	21
ภาพ 4 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ.....	22